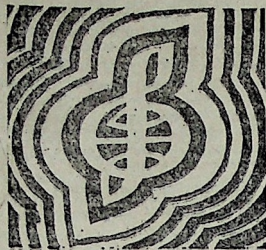

международен

фестивал

„Марменски
музикални

дни“

ИЗКУСТВО, КОЕТО РАЖДА ОТКРОВЕНИЯ

Концерти на Симфоничния оркестър на Българската телевизия и радио

Две вечери, в които музиката на двайсетото столетие взе решителна преднина с пьстро тата на идеите, със смелите, дори неочаквани решения на възни и значими за съвременника проблеми — плътно очертава, категорично изведени и в двете програми на Симфоничния оркестър на Българската телевизия и радио. Започвам от тук, защото именно музиката на нашето съвремие върви така мощно и спонтанно възторжено в залата. „Уди вълно е, че това се случи на втория концерт под диригентството на н. а. Васил Казанджиев, малко след като в тишината отекна и последният звук на солиращата алтова флейта от Концерта за пиано на Георги Минчев. Поразителен ефект! Миг преди да избухне в аплодисменти, залата сякаш потръпна пред изрази таланта, почти театрална ярост на финала. Внезапно се сещам, вероятно по някаква случайност, че музиката на Георги Минчев не е звучала скоро на Мартенския подиум. И ето, че в тази успешна за оркестрантите на сцената, за диригента Васил Казанджиев и солиста з. а. Иван Дренников вечер — българска музика, в лицето на един от най-оригиналните си майстори, спечели отведнъж многолюдната фестивална аудитория. Концертът за пиано и оркестър от

Георги Минчев е от онези съвременни партитури, които стъпят писват и с майсторство, и с формат, и със съдържание. Музиката, която ражда откровения, освобождава възбразените, от праща съзнанието отвъд предела на телните истини. За музикантите от Радиооркестъра, изпълнявали неведнъж тази композиция, това бяха минута на възбуждено творчество. Свиреха с пристрастие на съзидатели — някъде опиянените стигаше предела си, другале потъваше „изчерпано“ в тишината на оркестъра.

„Блуждаещите“ темби на големата солова каленца от началното въстъпление се на слагват постепенно в очакване на експресивен взрив. Про странството вибвира в празно то ехо на механичния, манипулиран звук на пианото — истински инструментален театър. „Камшичен“ удар в оркестъра и — строгото токатно движение организира музикалната материя. Нова кудминация и огромните звукови маси се „стопяват“ в деликатната звукова експресия на средния дял. И когато Васил Казанджиев сяда пред челното, сякаш велико започва отначало — ново раждане, светът се „пробужда“, току пред теб, е припряното „надсвирване“ на двата инструмента; светливи фрази пробягат и в оркестъра; моторно движението,

отначало неясно, а сетне все по-настойчиво и плътно сбира оркестъра в мощен унисон — последната кудминация. Вероятно приблизително така би изглеждал краткият разказ за онова, което се случи тази вечер на сцената. Необяснимо с думи ще остане обаче яркото присъствие на Иван Дренников, превърнал пианото в богат тембриран оркестър... И Васил Казанджиев, повел властно, с нескрито възбуждение и порив, това тъй внушително инструментално действие, самият той двигател и унищител на всеки нов импулс в партитурата.

Може би несправедливо, но някак в сянка останаха впечатленията от останалите произведения в програмата. Приех романтичната музика на увертюрата „Римски карнавал“ от Берлиоз с палецата тръпка на италианските ритми като своеобразно „въстъпление“ към големия, същински „спектакъл“...

Първото изпълнение в Русе на Пучиневата „Меса за победата“ с участието на Смесения хор на Българската телевизия и радио (главен художествен ръководител н. а. Михаил Мидков) и солистите Любомир Дяковски, Емил Угринов и Красимир Куртаков носеше открития лирически патос на ранния Пучини, с явни отгласи от мощните Вердиеви хорове, с изразителното белканто певене, но и със силни те верски интонации на късния Пучини, отчетливо изведени в драматическия център на месата — Кредо.

Връщаме се към първия концерт на Радиооркестъра (диригент н. а. Васил Стефанов) и помисля отново очертата силната психологическа драма в една съвременна партитура — „Романтична музика“ на Анна Каренина от Родион Шчедрин. Оркестърът изгражда в едри, плътни шрихи „портрет на една дама“, който — няма съмнение в това — е по-близо до съдбовни

те страсти на съвременника, от колкото до света от романа на Л. Н. Толстой. Само онези страховит прелом от финалната част на композицията, който води към трагичния словесен монолог на Анна (великолепно разигран етюд от актрисата Миланка Петрова!) ни връща по особен начин към конкретния литературен материал — символ на една оминала епоха. Богато тембриран, оркестърът напомня за познати интонации от музиката на един също толкова руски майстор — Чайковски — умислено търсен от автора ефект, който подсилва драматичния патос на музикалната реч.

Трагедийната сила на тази партитура, съгъстила до край метежния порив от музиката на едновременния ба лет, поведе оркестъра към кудминация с мощен емоционален заряд. В същото време дирижираното изпълняване в лирическите епизоди „изтън“ сякаш в повече четните оркестрови линии на Шчедрин, позагуби се и прозвоният, деликатно очертан баланс на оркестровите групи, на отделните инструменти. Вероятно в своето решение н. а. Васил Стефанов е търсел по-скоро „словния“ ефект, формата на интонационното оркестрово изграждане, отколкото интереса към детайла.

Подобно намерение усетих и в приповдигнатия героико-романтичен патос на „Симфонично скерцо“ от Петко Стайнов, и в Първия виолончелов концерт от Дмитрий Шостакович. Шо се отнася до последния, нахвърлени, „недоизречени“, музикалните идеи в оркестъра следваха особена за музиката на Шостакович логика, по прехвърляла важните и значими акценти в партитурата. Някак бледо прозвуча и виолончеловата партия — може би като рефлексия от сырвода. З. а. Венцеслав Николов вибрира и носил белега на една ярка индивидуалност, с властна интелектуално присъствие на сцената. Но сякаш тъй м това, само по себе си изключително полезно и уважавано качество тук се нуждае от по-голяма активност, емоционален заряд и изразителност...

Ива ЧАВДАРОВА